

dr hab. n. społ. inż. Mieczysław PAWLISIAK, prof. WAT
Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania
WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA

Warszawa 19. 07. 2021 rok

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
Mgr. inż. Jana DZIEDZICA
nt.: „WYKORZYSTANIE PODEJŚCIA PROCESOWEGO
DO OPTYMALIZACJI WYBRANYCH ZAGADNIEŃ LOGISTYCZ-
NYCH W SIŁACH ZBROJNYCH”
promotor: Prof. dr hab. inż. Franciszek TOMASZEWSKI

1. Podstawy formalne opracowania recenzji rozprawy doktorskiej

Podstawę formalną przygotowania recenzji rozprawy doktorskiej mgr. Jana DZIEDZICA, zatytułowanej „WYKORZYSTANIE PODEJŚCIA PROCESOWEGO DO OPTYMALIZACJI WYBRANYCH ZAGADNIEŃ LOGISTYCZNYCH W SIŁACH ZBROJNYCH” stanowi:

- Uchwała Rady Dyscypliny Inżynieria Lądowa i Transport Politechniki Poznańskiej z dnia 06. 07. 2021 roku;
- Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki /Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595 wraz z późniejszymi zmianami; Dz.U. 2017 poz. 1789/.

2. Syntetyczna charakterystyka recenzowanej rozprawy doktorskiej

Przedstawiona do recenzowania rozprawa doktorska dotyczy problematyki związanej z optymalizacją zadań logistycznych realizowanych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Jako punkt wyjścia do wskazania obszarów optymalizacji Doktorant przyjął podejście procesowe przy rozpatrywaniu poszczególnych składowych co jest rozwiązaniem ze wszech miar uzasadnionym. Taki sposób postrzegania rzeczywistości dotyczącej funkcjonowania logistyki w Siłach Zbrojnych RP umożliwia wskazanie poszczególnych składowych procesu, które wymagają optymalizacji. W konsekwencji może to posłużyć do opracowania rozwiązań, których zastosowanie w praktyce pozwolią bardziej efektywnie wykorzystać potencjał logistyki wojskowej.

M. Pawlisia

Struktura dysertacji charakteryzuje się spójnością i wskazaniem następstwa zdarzeń co świadczy o dojrzałości Doktoranta jako osoby prowadzącej badania naukowe, a jednocześnie ułatwia zapoznanie się z jej treścią. Praca składa się z:

- czterech merytorycznych rozdziałów rozbudowanych o podrozdziały, punkty, a nawet podpunkty;
- wprowadzenia oraz podsumowania i wniosków końcowych;
- 38 rysunków, 63 tabel i 34 wzorów umieszczonych w tekście;
- załącznika zawierającego szereg tabel ukazujących wiele składowych procesu zarządzania zasobami logistycznymi z uwzględnieniem różnych poziomów organizacyjnych /Sztab Generalny WP, Departamenty w MON oraz Inspektorat Wsparcia SZ/;
- spisu bibliograficznego zawierającego 66 pozycji literaturowych i opracowań, w tym: 20 jako opracowania zwarte, 20 naukowe, 12 aktów normatywnych oraz 14 innych /strony internetowe/.

Cała dysertacja jest opracowana na 330 ponumerowanych stronach.

Promotorem rozprawy doktorskiej jest Pan Prof. dr hab. inż. Franciszek TOMASZEWSKI.

3. Ocena doboru tematu rozprawy doktorskiej

Pierwsza połowa XXI wieku charakteryzuje się między innymi występowaniem różnych zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego, a w tym również dla Rzeczypospolitej Polskiej. Obserwuje się działania polityczne i militarne w różnych częściach świata, które w dalszym ciągu świadczą o podejściu ekspansjonistycznym w stosunku do sąsiednich państw, a nawet tych, które znajdują się w innych częściach świata i traktowane są jako obszar wpływów czy też obszar interesów nie tylko ekonomicznych, ale i militarnych. Dodać do tego należy ciągłą rywalizację między poszczególnymi mocarstwami na płaszczyźnie ekonomicznej, gospodarczej, technologicznej, a nawet militarnej. Nie bez znaczenia pozostaje postęp technologiczny i postępujący wyścig zbrojeń. W ten sposób jawi się obraz możliwego zagrożenia, który wymusza podejmowanie działań zapewniających bezpieczeństwo państwa. Nie od dziś wiadomo, że zasadniczym gwarantem bezpieczeństwa militarnego Polski są Siły Zbrojne RP. Aby były one w stanie sprostać stawianym im wymaganiom dotyczącym zapewnienia bezpieczeństwa konieczne jest posiadanie wydolnego systemu logistycznego będącego w stanie zaspokoić potrzeby generowane przez jednostki i instytucje wojskowe.

Mając na względzie powyższe należy z całą odpowiedzialnością uznać dokonanie wyboru tematu rozprawy doktorskiej za w pełni uzasadnione. Należy również w tym miejscu wskazać, że doskonalenie funkcjonowania hierarchicznej organizacji, jaką są siły zbrojne wraz

z logistyką jest zasadne poprzez korzystanie z dostępnych narzędzi procesowego podejścia zwłaszcza w obszarach związanych z organizacją zaspokojenia potrzeb logistycznych.

Zaproponowane w dysertacji podejście umożliwia efektywne projektowanie procesów, co w połączeniu z wskazaniem możliwości wykorzystania systemów informatycznych pozwala usprawnić proces zarządzania logistyką wojskową. Usprawnienie to przejawia się między innymi poprzez efektywne wykorzystanie zasobów, co jest możliwe dzięki posiadaniu wiedzy dotyczącej stanu ich posiadania pod względem ilościowym i asortymentowym.

Autor w rozprawie zajął się problemem określenia czy i na ile ustalanie kompetencji powinno bazować na wynikach analizy zidentyfikowanych procesów zachodzących w siłach zbrojnych oraz jaki może to mieć wpływ na funkcjonowanie systemu logistycznego? Mając na względzie tak sprecyzowany ogólny problem badawczy oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa logistycznego Siłom Zbrojnym RP, treści rozprawy doktorskiej wpisują się w aktualne problemy badawcze. Opracowane wnioski i rekomendacje mogą posłużyć do dalszych badań i zastosowań w obszarze funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP. Zatem recenzowana rozprawa doktorska stanowi przykład dobrze rozumianych badań stosowanych. Reasumując stwierdzam, że temat recenzowanej rozprawy doktorskiej jest aktualny i odpowiadający na zapotrzebowanie aktualnej sytuacji w zakresie zaspokojenia potrzeb logistycznych Sił Zbrojnych RP i kierowania logistyką w wojsku. Podjęty przez Doktoranta problem badawczy jest jak najbardziej uzasadniony, a sformułowanie tematu właściwe.

4. Ogólna charakterystyka rozprawy

Treść recenzowanej rozprawy doktorskiej obejmuje cztery zasadnicze rozdziały. Zostały one poprzedzone wprowadzeniem i wykazem skrótów i oznaczeń. Takie podejście jest uzasadnione bowiem problematyka funkcjonowania logistyki wojskowej charakteryzuje się między innymi specyficznym, specjalistycznym językiem.

Rozdział pierwszy zawiera treści dotyczące postrzegania podejścia procesowego przez ludzi nauki z polski i całego świata. W ten sposób Doktorant umiejscowił zagadnienia podejścia procesowego do badanego obszaru na mocnym fundamencie teoretycznym. Konsekwencją tego było poprawne z metodologicznego punktu widzenia opracowanie rozprawy doktorskiej. Ciekawą propozycją zawartą w rozdziale pierwszym jest próba wskazania na korelacje pomiędzy logistyką wojskową a cywilną. Zostało to zmaterializowane w tabeli 1.2 /str. 19/ gdzie Autor scharakteryzował podstawowe metody zarządzania wykorzystywane nie tylko w logistyce cywilnej, ale i możliwe do implementacji na grunt logistyki wojskowej.

Pozytywem w rozdziale pierwszym jest próba określenia metodyki, za pomocą której istnieje możliwość ustalenia wartości mierników określających stopień utrzymania i osiągnięcia

zdolności do zaspokojenia potrzeb logistycznych Sił Zbrojnych RP. Ważne jest również odniesienie wartości wskaźników do wielkości budżetu zadaniowego co pozwoliło zapewnić poruszanie się w obszarze informacji ogólnie dostępnych bez przekazywania informacji wrażliwych i niejawnych o różnej klauzuli tajności.

Rozdział drugi – metodologiczny stanowi podstawę do praktycznej części prowadzenia badań. Pokazuje cały proces badawczy, który został zrealizowany w toku pracy nad dysertacją. Autor trafnie uzasadnia wybór tematu rozprawy doktorskiej. To w XXI wieku w większym zakresie jest dostrzegana rola systemu logistycznego jako integralnej i niezwykle ważnej części całych Sił Zbrojnych RP. To hierarchiczna struktura Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej ma skłonności do wymuszania określonych zachowań przez składowe, które stanowią element usługodawcy w stosunku do wojsk operacyjnych. Zatem wskazanie w ujęciu procesowym sposobów postępowania osób z gremiów decyzyjnych może jak Autor słusznie zauważył a następnie udowodnił pozwolić na optymalizację wykorzystania zasobów logistycznych.

Sformułowany w postaci pytania ogólny problem badawczy oraz jego doprecyzowanie /uszczegółowienie/ poprzez problemy szczegółowe wskazują, że treści dotyczące procesów w toku realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego wojsk są Doktorantowi doskonale znane nie tylko od strony teoretycznej, ale i praktycznej. Kontynuując ocenę podejścia metodologicznego należy wskazać na przyjęcie adekwatnej do tematu rozprawy doktorskiej hipotezy badawczej, której weryfikacji Doktorant dokonał stosując ogólnie przyjęte metody, techniki i narzędzia badawcze.

Na pozytywne podkreślenie zasługuje przedstawiony na rysunku 2.1. /str.64/ przyjęty przez Autora przebieg procesu badawczego. Jednoznaczne wskazanie punktu wyjścia jak i miejsca docelowego do którego proces ma doprowadzić świadczy o dojrzałości naukowej Doktoranta. Pokazał On w ten sposób, że rozumie jaką drogę należy przejść, aby uzyskać pozytywny końcowy efekt w postaci propozycji, których zastosowanie może poprawić efektywność realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego wojsk.

W rozdziale trzecim zostały przedstawione kluczowe treści obrazujące aktualny stan relacji pomiędzy zasadniczymi procesami zachodzącymi w Siłach Zbrojnych RP /operacyjno – szkoleniowe/, a tymi, które zachodzą w systemie logistycznym odpowiedzialnym za zaspokojenie potrzeb generowanych głównie przez wojska operacyjne. Na tej kanwie Doktorant dokonał identyfikacji stwierdzonych nieprawidłowości, przeprowadził ich ocenę, która stanowiła punkt wyjścia do zaproponowania modeli procesów, które mają istotny wpływ na proces zarządzania zasobami logistycznymi a tym samym na jakość zaspokojenia potrzeb generowanych przez jednostki i instytucje wojskowe.

Rozdział czwarty został poświęcony wskazaniom jaki powinien być model kompetencji osób funkcyjnych mających wpływ na proces realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego. Niewątpliwym osiągnięciem Doktoranta jest propozycja podziału kompetencji pomiędzy zasadniczymi organami kierowniczymi w Siłach Zbrojnych RP. Wdrożenie ich do istniejących rozwiązań organizacyjnych może doprowadzić do ujednoczenia procedur i jednocześnie spowoduje eliminację nieporozumień /konfliktów/ na różnych poziomach organizacyjnych i pomiędzy poszczególnymi pionami funkcjonalnymi.

Podsumowując charakterystykę układu recenzowanej rozprawy doktorskiej należy stwierdzić, że Doktorant w sposób wnikliwy przeanalizował stan wiedzy w obszarze prowadzonych badań oraz dokonał syntetycznej jej oceny, a następnie przeprowadził badania, których wyniki umożliwiły zaproponowanie rozwiązań, których zmaterializowanie może poprawić efektywność wykorzystania posiadanych zasobów logistycznych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę całość rozprawy oraz strukturę podziału treści na poszczególne rozdziały i podrozdziały uważam, że metodycznie jest to układ poprawny i odpowiada wymaganiom prac doktorskich w dyscyplinie inżynieria lądowa i transport.

5. Ocena merytoryczna treści rozprawy doktorskiej

Treść rozprawy doktorskiej Pana mgr. inż. Jana DZIEDZICA obejmuje wiele znaczących treści związanych z funkcjonowaniem systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP. W pierwszej kolejności należy uznać za uzasadnione przedstawienie na stronach 27 – 28 standardowych mierników wykorzystywanych do oceny procesów logistycznych. Słusznie Autor zaprezentował całą gamę tych mierników, jednak ma miejsce brak ich jednoznacznej korelacji z miernikami zamieszczonymi w tabeli 1.6 na stronach 34 – 35. Wskazane zatem jest, aby w czasie publicznej obrony rozprawy doktorskiej Doktorant przedstawił które i jakie mierniki są wspólne dla oceny funkcjonowania logistyki cywilnej i wojskowej, która jest przedmiotem badań.

Ciekawą propozycją jest autorskie rozwiązanie pokazujące rodzaje procesów oraz ich konfigurację w kontekście ich wpływu na poziom dostępności i przygotowania Sił Zbrojnych RP do realizacji zadań zgodnie z ich przeznaczeniem /rys. 1.2. str.54/. W rozumieniu Doktoranta procesem pomocniczym jest między innymi zarządzanie zasobami logistycznymi. Wydaje się, że dostępność i przygotowanie każdego sił zbrojnych w tym SZ RP powinno obejmować również potencjał logistyczny. Zatem proszę w trakcie obrony rozprawy doktorskiej uzasadnić dokonanie podziału, uznając, że zarządzanie zasobami logistycznymi jest tylko procesem pomocniczym.

Na stronie 101 zaproponował Autor trzypoziomowy model struktury organizacyjnej realizującej zadania zabezpieczenia logistycznego Sił Zbrojnych RP. Tymczasem podstawowe dokumenty normatywne regulujące funkcjonowanie systemu logistycznego mówią o czterech poziomach /poziomie pierwszy taktyczny, poziom drugi taktyczny, poziom trzeci strategiczno – operacyjny, poziom czwarty polityczno – wojskowy/. Jakże w tej sytuacji można znaleźć uzasadnienie, aby w dysertacji skupić swoją uwagę na trzech poziomach. Mam świadomość, że Doktorant ma prawo proponować swoje autorskie rozwiązanie jednak wydaje się konieczne uzasadnienie przyjęcia do rozważań trzech poziomów organizacyjnych.

Ciekawym i jednocześnie obrazującym ilość i rodzaj nieprawidłowości występujących w zidentyfikowanych procesach na poziomie pierwszym jest rysunek 3.3. na stronie 111. Procesy te pośrednio lub bezpośrednio wywierają wpływ na funkcjonowanie systemu logistycznego w Siłach Zbrojnych RP. Jak można się domyślać treść przedstawiona na tym rysunku jest pozyskana w wyniku prowadzonych badań. Proszę wskazać przy wykorzystaniu jakiej metody badawczej prowadzonej przez Doktoranta tak szczegółowe informacje zostały pozyskane. Jednocześnie proszę o wyjaśnienie, dlaczego te nieprawidłowości zostały zawężone wyłącznie do poziomu pierwszego.

Odnosząc się do walorów merytorycznych dysertacji na szczególnie pozytywne podkreślenie zasługuje zaprezentowanie przez Doktoranta na stronach 132 – 182 zestawień procesów i podprocesów na różnych poziomach struktury organizacyjnej. Na podkreślenie zasługuje również merytoryczne uzasadnienie opisowe treści zawartych w tabelach. Pozwala to nie tylko wyspecyfikować poszczególne procesy i podprocesy, ale również zrozumieć ich znaczenie i wzajemne zależności. Kontynuację tych rozważań Doktorant zawarł na rysunkach 3.9. – 3.22 /str. 189 – 217/ obrazujących przebieg poszczególnych procesów poczynając od zagadnień związanych z planowaniem, a na kontroli kończąc. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że jest to autorski pomysł i autentyczny naukowy dorobek Doktoranta.

W początkowej części rozdziału czwartego /str. 221 – 227/ Autor zawarł czternaście umownie zwanych rekomendacji. Ich zawartość merytoryczna w kontekście funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP jest zróżnicowana. Część treści wykracza poza kompetencje Sił Zbrojnych RP. W tej sytuacji rodzi się pytanie, które z przedstawianych rekomendacji są kluczowe dla optymalizacji wykorzystania potencjału logistycznego, a w stosunku do których wymagana jest zgoda polityczna. Co do ich zasadności nie dostrzega się wątpliwości, jednak przynajmniej w części ich wdrożenie może okazać się przysłowiową „drogą przez mękę”.

Na stronach 232 – 239 jest umieszczona tabela 4.1. Jej treść dotyczy proponowanego modelu podziału kompetencji w Siłach Zbrojnych RP. Obejmuje ona wszystkie zasadnicze obszary

zadaniowe, które obejmują zarówno działalność typowo dowódczą jak i tą, która jest związana z zaspokojeniem szeroko rozumianych potrzeb logistycznych. Na pozytywne podkreślenie zasługują zwłaszcza trzy obszary. Jest to zarządzanie zasobami logistycznymi, zarządzanie zasobami osobowymi oraz zarządzanie zasobami finansowymi. To właśnie wymienione obszary są decydujące o sposobie realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego. To ludzie posiadający wystarczające zasoby materialne są w stanie zaspokoić generowane potrzeby logistyczne. Oczywiście istotnym dopełnieniem są zasoby finansowe będące fundamentem wszystkich obszarów działalności Sił Zbrojnych RP. Zgłębiając treści zawarte w tych trzech obszarach dostrzega się profesjonalizm Doktoranta, umiejętność precyzyjnego formułowania myśli oraz zdolność do podejścia systemowego podczas rozpatrywania zagadnień związanych z funkcjonowaniem logistyki wojskowej. Zostało to doprecyzowane w postaci propozycji rozmieszczenia elementów logistyki w strukturach resortu obrony narodowej. Propozycje te dotyczą zarówno pionu militarnego jak i niemilitarnego, którego działalność ma wspierać system logistyczny Sił Zbrojnych RP.

Dokonując merytorycznej oceny treści recenzowanej rozprawy doktorskiej należy odnieść się również do załącznika z metrykami wszystkich procesów występujących w zarządzaniu zasobami logistycznymi. Jest to kolejny dokument zawierający propozycje rozwiązań dotyczących wszystkich podsystemów i obszarów zadaniowych. Jednocześnie Autor przedstawia propozycje na miarę XXI wieku dotyczące między innymi szerszego wykorzystania systemów informatycznych co w znacznym stopniu może usprawnić proces zaspokojenia potrzeb logistycznych generowanych przez jednostki i instytucje wojskowe.

6. Podsumowanie i wniosek końcowy

Praca doktorska pt. „WYKORZYSTANIE PODEJŚCIA PROCESOWEGO DO OPTYMALIZACJI WYBRANYCH ZAGADNIENÍ LOGISTYCZNYCH W SIŁACH ZBROJNYCH” jest opracowaniem ciekawym zarówno pod względem naukowym jak i praktycznym. Dotyczy ona jakże aktualnych problemów związanych z funkcjonowaniem logistyki w Siłach Zbrojnych RP i tym samym wpływa na bezpieczeństwo militarne naszego państwa. Jest to szczególnie ważne mając na względzie dynamicznie zmieniającą się sytuację polityczną w bliższym i dalszym otoczeniu Polski.

Przeprowadzona analiza i ocena treści pracy podlegającej recenzowaniu upoważnia do stwierdzenia, że Doktorant dokonał trafnego wyboru obszaru badań, a praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Dysertacja jest pochodną aktualnej wiedzy i praktyki, a jednocześnie wnosi do niej nowe treści dotyczące procesowego podejścia do planowania i organizowania realizacji zadań przez logistykę wojskową.

Recenzja rozprawy doktorskiej: Jan DZIEDZIC
dr hab. n. społ. inż. Mieczysław PAWLISIAK, prof. WAT

Cel pracy został sformułowany poprawnie i kolejne działania badawcze pozwoliły na jego osiągnięcie. Zastosowane w trakcie badań metody badawcze są właściwe a uzyskane wyniki posiadają cechy praktyczne i ich wykorzystanie może być korzystne z punktu widzenia jakości funkcjonowania logistyki wojskowej w XXI wieku.

Autor rozprawy doktorskiej – Pan mgr inż. Jan DZIEDZIC wykazał się umiejętnością samodzielnego formułowania i rozwiązywania zadań naukowych na poziomie pracy doktorskiej. Prezentuje wysoki poziom wiedzy w tematyce dotyczącej funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP. W czasie studiowania treści rozprawy doktorskiej miały miejsce wątpliwości i uwagi. Zostały one wyartykułowane w treści recenzji do których Doktorant powinien odnieść się w czasie publicznej obrony. Ilość i jakość uwag nie obniżają jednoznacznie pozytywnej oceny pracy. Uwagi i wątpliwości mogą być spowodowane moimi poglądami, które nie muszą być zbieżne z poglądami Doktoranta, jednak wydaje się, że numeracja stron parzystych powinna być inna.

Ocena merytoryczna i metodologiczna recenzowanej rozprawy doktorskiej oraz jej wartość użyteczna upoważniają mnie do wniosku o jej wyróżnienie.

Mając na względzie fakt, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki /tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 ze zmianami/ oraz w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce /Dz. U. z 2018 poz. 1669 ze zmianami/ składam wniosek o dopuszczenie Pana mgr. inż. Jana DZIEDZICA do publicznej obrony przed KOMISJĄ DYSCIPLINY INŻYNIERIA LĄDOWA I TRANSPORT POLITECHNIKI POZNAŃSKIEJ.

19.07.2021 M Pawlisiek